

Lunds universitet
Rektor

Juridiska avdelningen
Teresa Edelman
BESLUT

2003-06-04
Reg.nr 31-4564-02

Anmälan mot Lunds universitet angående handledning i forskarutbildning

Anmälan

C har i anmälan till Högskoleverket begärt att verket skall utreda förhållandena kring hans forskarutbildning vid företagsekonomiska institutionen vid Lunds universitet sedan antagningen 1985. Han har vidare yrkat att verket skall utdöma ansvar mot personer som behandlat honom på ett felaktigt sätt under hans utbildning. Han har anfört i huvudsak följande.

En av hans två handledare utsågs utan kontakt med honom. I det ursprungliga projektet skulle han samarbeta med en annan doktorand, som dock år 1989 avbröt det gemensamma projektet. Det har förekommit allvarliga oegentligheter från handledarnas och den andra doktorandens sida. Efter stora svårigheter lyckades han byta handledare år 1990. Den nya handledaren avsåg sig sitt uppdrag 1993 och sedan dess har ingen ny handledare utsetts för honom. Någon individuell studieplan har aldrig upprättats för honom. År 1999 blev han avbrottsregistrerad mot sin vilja och utan någon prövning. Han har under alla dessa år med olika medel förhindrats att fullborda sin doktorsavhandling.

Universitetets yttrande

Högskoleverket har anmodat Lunds universitet att yttra sig över anmälan och att särskilt svara på ett antal av verket ställda frågor. Universitetet har i sitt yttrande bekräftat i stort sett de sakliga omständigheter som C beskrivit i sin anmälan och i övrigt lämnat i huvudsak följande kommentarer.

C har sedan 1985 tilldelats olika handledare. Vid samtliga tillfällen har konflikter uppstått som gjort att samarbetet avbrutits. Efter det att konflikt uppstått med den senaste handledaren har C erbjudits hjälp från institutionens sida med att försöka hitta en ny handledare. Någon sådan hjälp har C inte varit intresserad av utan har föredragit att själv försöka lösa situationen.

År 1996 skrev C till rektorn för Ekonomihögskolan vid Lunds universitet där han bl.a. ställde krav på utseende av ny handledare. C hänvisades till institutionen för

BESLUT

2003-06-04

Reg.nr 31-4564-02

Sid 2

utseende av handledare. År 1998 skickade institutionen brev till samtliga registrerade forskarstuderande som inte varit aktiva under de senaste 4–6 åren, däribland C, med fråga om de ville avregistrera sig. C uppgav att han inte ville avregistrera sig men att institutionen förhindrat honom att fortsätta studierna. Den dåvarande ansvarige för forskarutbildningsfrågor och tillika ställföreträdande prefekten undersökte saken genom att prata med tidigare prefekten och en av Cs tidigare handledare. C menade dock att han inte kunde upprätta en studieplan innan han rätt ut sina problem. Ställföreträdande prefekten ansåg sig inte kunna hjälpa honom med det.

Eftersom C inte bedrivit forskarstudier av någon omfattning sedan 1993 och inte alls sedan åtminstone tre år, avbrottsregistrerades han av institutionen den 2 mars 1999. Man ville också därigenom ge honom möjlighet att reda upp sin situation. Det är universitetets uppfattning att C inte på något sätt hindrats att fullborda sin utbildning. Institutionen har i stället på flera sätt försökt att förmå C att fortsätta sin forskarutbildning. C har erbjudits samma förutsättningar att fullborda sin forskarutbildning som andra doktorander. Avbrottsregistreringen har inte inneburit att han stängts av eller nekats tillträde till forskarutbildningen. Han har när som helst kunnat på eget initiativ åter registrera sig som aktiv och återuppta studierna.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverkets prövning

Högskoleverket har som uppgift bl.a. att se till att universitet och högskolor följer de lagar och förordningar som reglerar deras verksamhet. Högskoleverket kan däremot inte överpröva lärosätenas beslut eller utdöma ansvar mot dess anställda.

Handledning och individuell studieplan

Av utredningen i ärendet framgår att C, som antogs till forskarutbildningen 1985, inte har haft någon handledare sedan år 1993 och att det inte har upprättats någon individuell studieplan för honom. Det framgår också att C som villkor för att medverka i sin fortsatta forskarutbildning har ställt krav på att institutionen skulle lösa de problem han hade haft före 1993. Universitetet har inte kunnat tillmötesgå dessa krav.

Av 8 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att en individuell studieplan skall upprättas för varje doktorand och att den skall fastställas av fakultetsnämnden efter samråd med doktoranden och hans handledare. Av 9 § i samma kapitel framgår att fakultetsnämnden skall utse en eller flera handledare för varje doktorand. Det är förstås önskvärt och naturligt att valet av handledare och upprättandet av den individuella studieplanen görs i samförstånd med doktoranden. Högskoleverket inser att Cs inställning har påverkat universitetets möjligheter att utse handledare och att upprätta en individuell studieplan för honom. Att något samförstånd inte kunnat nå befriar dock inte universitetet från sitt ansvar i dessa avseenden. Högskoleverket förutsätter således att universitetet

BESLUT

2003-06-04

Reg.nr 31-4564-02

Sid 3

ser till att en individuell studieplan upprättas och att en handledare utses för C även om han inte själv medverkar.

Avbrottsregistrering

Universitetet har i sitt yttrande påpekat att C inte har presterat något nämnvärt resultat under sina forskarstudier 1985–1990 och därefter bedrivit forskarstudier i mycket liten omfattning eller inte alls. C avbrottsregistrerades därför den 2 mars 1999.

Universitetet har förklarat uttrycket ”avbrottsregistrering” med ”registrering som passiv” och förklarat att en doktorand som avbrottsregistrerats har kvar sin möjlighet att när som helst återuppta sina studier och har samma tillgång till hjälp som andra doktorander.

Av 8 kap. 10 § högskoleförordningen, som trädde i kraft den 1 april 1998, framgår följande. Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, skall fakultetsnämnden besluta att doktoranden inte längre skall ha rätt till handledning och andra resurser för forskarutbildningen. Innan ett sådant beslut fattas skall doktorand och handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen skall göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig för fakultetsnämnden. Vid bedömningen skall det vägas in om fakultetsnämnden har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet skall vara skriftligt och motiverat.

Om resurserna för forskarutbildning har dragits in enligt den ovan nämnda bestämmelsen kan doktoranden, enligt 11 § i samma kapitel, efter ansökan hos fakultetsnämnden få tillbaka sin rätt till handledning och övriga resurser. Doktoranden måste då genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen.

Besluten enligt 8 kap. 10–11 §§ får inte delegeras och kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (jmf 8 kap. 26 § och 12 kap. 2 § 7 högskoleförordningen).

Högskoleverket konstaterar att det inte finns något annat sätt att besluta om avbrott i forskarutbildningen mot doktorandens vilja än genom att dra in rätten till handledning med stöd av 8 kap. 10 § högskoleförordningen. Den av universitetet valda lösningen har däremot inget stöd i högskoleförordningen.

Eftersom C alltjämt är antagen som forskarstuderande vid Lunds universitet har han rätt till handledning och andra resurser så länge fakultetsnämnden inte beslutar att dra in dessa resurser med stöd av 8 kap. 10 § högskoleförordningen. Högskoleverket utgår ifrån att universitetet i fortsättningen följer högskoleförordningens regler vad gäller C:s forskarutbildning.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2003-06-04

Reg.nr 31-4564-02

Sid 4

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom efter föredragning av verksjuristen Teresa Edelman.

Annica Lindblom

Teresa Edelman

Kopia för kännedom:

C